UN DOCUMENT NARRA EL NADAL A FIGUERES FA 400 ANYS

La descripció del doctor en dret civil i canònic, Jeroni Pujades, explica que aquell any va nevar a la ciutat. Segons ell, la gent assegurava que feia cent anys que no havien viscut un temps tan dolent, a conseqüència del qual els rius es va gelar.

HISTÒRIA

Josep Maria Bernils

CRONISTA OFICIAL DE FIGUERES

Hi ha un document escrit pel fill d'una antiga i destacada família figuerenca que explica com era el Nadal a Figueres fa uns quatre cents anys. Diu que a l'any 1607 la festa de Nadal va ser molt freda. El dia 21 de desembre, un divendres, coincidint amb la festivitat de Sant Tomàs, va nevar a Figueres i a tota la comarca.

La descripció és del doctor en dret civil i canònic **Jeroni Pujades** (1568-1635) que, encara que va néixer a Castelló d'Empúries, era fill d'una arrelada família figuerenca que apareix documentada a Figueres ja en el 1408 i que vivia a l'inici de l'actual carrer de la Jonquera, en una casa senyorial. L'esmentat Jeroni Pujades, que té posat el nom en un carrer de la població, a principi del segle XVII desenvolupava el càrrec d'assessor del comte d'Empúries i explica que després de nevar «se gebrà i féu grandíssims vents....El riu Manol s'ha passat aquests dies gelat en moltes parts, particularment en la vila de Castelló d'Empúries als passos del pont vell i el nou».

Diu que el mercat de Figueres fou molt concorregut. El fred no va espantar els pagesos. Aleshores feia vuit anys que el rei **Felip II** havia concedit a aquesta vila el dret de celebrar la fira de Sant Tomàs, que era pròpiament el mercat de Nadal. La diada començava molt aviat. Encara era fosc i una allau de verdulaires, molts dels pobles de les rodalies, començaven a parar els seus llocs de venda a la plaça i als carrers del voltant.

També hi havia un brogit de carruatges que descarregaven un munt de cistells, coves, cabassos i aviram. Alguns comentaven aquella frase que «demà el dia començarà a créixer. Ja ho diu la dita: per Santa Llúcia un pas de puça, per Nadal un pas de pardal i per Sant Esteve un pas de llebre"».

El dia 24 de desembre el temps va continuar molt fred, però la gent ja es preparava per la gran diada de Nadal. Aquella nit, per més freda que fos, tothom, aniria a la matines de Nadal. Deixaven el focs de la llar encès i participaven a la missa de matines i després a la del Gall a la parròquia de Sant Pere. Tot seguit vindria el ressopó a casa amb dolços i vi també dolç.

A la diada de Nadal era preceptiu que prediquessin a la missa els frares dels dos convents que aleshores hi havia a Figueres. Tots dos eren de l'orde de Sant Francesc. Un, pròpiament dels franciscans, era al final del avui carrer de La Jonquera, el qual havia estat edificat l'any 1556 i disposaven de nombrosos béns, L'altre, era el convent dels caputxins que era a la muntanyeta on avui hi ha el castell de Sant Ferran que era de grans dimensions. A mitjan segle divuit, en construir-se la fortalesa, s'hagué de traslladar en un nou edifici al carrer del rec Arnau, que és un edifici encara existent ara de propietat municipal. Aquests frares mantenien un vot de pobresa absoluta i no podien gaudir de béns. Uns i altres disposaven del privilegi de poder enterrar els morts dins dels seus convents, mitjançant el pagament d'una almoina i que, a vegades, havia promogut fortes discrepàncies entre els frares.

En aquell temps la població de Figueres tenia prop d'un miler d'habitants Quan el sol es ponia, la vila quedava a les fosques. Només a la plaça de l'Ajuntament i als carrers de Girona, de la Fusteria (ara Besalú), de Peralada i de Sant Maria (actualment de La Jonquera), hi havia uns engraellats de ferro dins dels quals es cremaven unes teies. En els altres la gent havia de refiar-se de les candeles i les llànties d'oli.

En els carrers encara no hi havia clavegueres i els sucs residuals de les comunes i els pous morts corrien per un reguerol al mig del carrer i d'allà anaven a la riera. La gent també hi buidava els orinals. No hi havia cap tipus d'higiene reglamentada, i els més vells encara recordaven els flagells de les epidèmies que s'havien produït en anys anteriors, on havia mort molta gent. En aquella època hi havia l'Hospital de Caritat que aleshores estava emplaçat al carrer de La Jonquera, als baixos de l'absis de l'església parroquial de Sant Pere, el qual havia estat inaugurat en el 1313. Fou una donació del matrimoni **Bernat i Jacinta Jacobí**. Disposava de tres llits. Poc després, al seu costat, s'hi va afegir la capella de Sant Sebastià, que era el patró contra la pesta i que avui encara hi es existent. Aquella capella fou cedida per l'Ajuntament al bisbat. A l'hospital només s'acollien mendicants i pobres i servia d'alberg als religiosos els qual únicament hi podien estar-hi tres dies, durant els quals els oferien pa, oli, vi i sal. A l'inici del segle XVII l'edifici era en mal estat i tot seguit, en el 1608, es va construir el nou edifici hospitalari al carrer Nou, on avui hi ha la plaça del doctor Ernest Vila, el nom d'un metge que havia estat director d'aquell hospital en el segle vint i que era mol valorat i estimat per la població.

«El dia 24 de desembre el temps era molt fred però la gent ja es preparava per a la gran diada de Nadal i per anar a missa»

Aquest edifici es va mantenir, amb notables ampliacions, fins a mitjan de l'any 1938 en què fou bombardejat durant la guerra civil i substituït per un altra edifici construït al darrera del Parc Bosc Municipal inaugurat en el 1956 i que va motivar l'enderroc de l'antic. Això va permetre la formació de l'esmentada plaça del Dr. Vila el qual residia, precisament, en un edifici en el mateix carrer Nou, davant d'aquest Hospital. Tot seguit també calgué enderrocar l'església de Sant Sebastià que hi havia al seu costat per enderronir la plaça.

A l'inici del segle disset feia uns quants anys que l'engrandiment de la població era manifesta. El 1547 s'havia construït la presó al carrer avui anomenat Ampla, que era al costat de la Casa del Consell, a la desembocadura actual dels carrers de Joan Maragall i Ampla, on ara hi ha la Biblioteca Popular.

Al començament del carrer de La Jonquera encara hi havia una torre antiga i es veien les troneres de la muralla. Per anar a l'església parroquial de Sant Pere es passava per una placeta dita de l'Oli, avui final del carrer de Sant Pere, junt a una graonada que hi havia al costat del cementiri, que estava situat al mur de migdia del temple.

Després de la missa de matines i del Gall de la nit del dia 24 la gent, que anava abrigada en samarres, gramalles i mantells, retornaven a casa on degustaven llaminadures, fruita seca, panses i vi dolç. El ressopó s'allargava. Mentrestant els petits dormien arraulits dins les flassades i matalassos de palla. També les tavernes tancaven a trenc d'alba quan ja començava el dia de Nadal. Era una gran festa.

Una notícia curiosa d'aquesta època és que el 1600 els cònsols de la vila van comprar una casa a la plaça, anomenada aleshores d'en **Barceló** i que la van destinar a l'estatge de l'Ajuntament, la qual va perdurar fins al 1929 quan fou enderrocada i es va construir l'edifici actual.

Diari de Girona. 21/12/08